

OPCARD 101
V4

TG-OM-151-48

R. KR. XVII.

BASZTY KRAKOWSKIE. ST. KRAKOW. KLECI

o w ten sposób można się łatwo ory-
tować. Celem wykazania pokrewieństwa
podany jest także plan Wrocławia. Przez
prównanie obu, podobieństwo założenia
wpływ jednego na drugi występuje naj-
lniej.

Plan Krakowa, którego tu użyłem, po-
odzi z roku 1785. Jest to tak zwany
an Kołłątajowski, bardzo dokładny, a na-
et precyzyjny. Znajduje się obecnie w Ar-
niwum map głównego sztabu generalne-
o w Berlinie a publikował go Dr. St.
omkowicz w IX tomie „Rocznika krak.

Drugą część pracy ilustrują liczne fo-
grafie przeze mnie zdjęmowane. Są one
kże przez to ciekawe, że w wielu pun-
ach Kraków już się zmienił, a na nich
idzimy miasto jeszcze w dawnym sta-
e. Czasami są to zmiany na pozór tak
robne, tak bez znaczenia, jak naprzy-
ad usunięcie kramów z Małego Rynku.
rzecież można je w ciągu niecałej go-
ziny napowrót ustawić, jeżeli komu na
ch zależy. Tymczasem właśnie te naj-
robniejsze na pozór zmiany, zmieniają
miasto najwięcej. Sprawą usunięcia kra-
ów z Małego Rynku nikt się nie zajmo-
ał, ogół przeszedł nad tem bez zasta-
owienia, dopiero gdy kramy usunięto

tramwaj, wszyscy spostrzegli, że zaszła
zmiana na gorsze. Na pozór taka dro-
bnostka, tak łatwa do przywrócenia -
już nie wróci. Mały Rynek w dawnym
stanie, z szeregiem biednych straganów
i parasoli, z tłumem przekupek, otoczony
starymi charakterystycznymi domami i ko-
ściołami był jedną z największych oso-
bliwości Krakowa. Dziś gdy to wszyst-
zniknęło, gdy zabito duszę czy istotę te-
go Rynku, choć wokoło stoją jeszcze te
same domy — pozostał pusty, nudny pla-
nie mający już żadnego zastosowania. Ta-
to dzięki nowoczesnej komunikacji ni-
szczy się piękno i wiekowy charakter sta-
rego miasta.

Podobne zmiany można zaobserwo-
wać w wielu innych punktach miasta. Fo-
tografie tu zamieszczone mogą doskona-
pomóc do zrozumienia istoty miasta.
Wszystkie — ile możliwości — krzywizny
i zakręty ulic są w nich przedstawione
podobnie jak różne efekty perspektyw
ulic i placów. Dla zaakcentowania pię-
kna miasta, są zdjęmowane widoki czę-
sto najzwyczajniejsze, najmniej wyszukane,
których mimo to ogół w przeważnej więk-
szości zupełnie nie zna.

Praca ta była napisaną, a nawet już złożoną w drukarni przed wojną. Wojna wydanie
książki opóźniła o przeszło półtora roku. Dlatego trzeba o tem pamiętać przy czytaniu i wie-
wrotów podkreślających terażniejszość, trzeba uwzględnić zawsze z tem opóźnieniem.

Poza tem nie mam nic do nadmienienia jak tylko to, że wobec zniszczenia całego kra-
kultury polskiej przez wojnę, Kraków powinien stać się dla nas tem droższą skarbnicą pa-
iątek i kultury narodowej, do obrony których przed zakusami spekulacji są powołane ni-
ko wszystkie władze, ale cały naród w najszerszym znaczeniu.

OPCARD 101 1/4